

onda bi bili u ravnim uslovima, pa makar bi u jednih bili sakupljeni milijoni, a drugi ne imali ništa. Da, kod jednostavnog života nijesu potrebni milijoni.

To bi bio u kratkim crtama socijalno-kulturni program i nauka oprošćenaca slična naturalizmu Tolstojevom. Religiozni njihovi nazori veoma su jednostavni. Pomenuti suradnik „Ruskoga Slova“ kaže, da su kod njih sve vjere dobre, ako su ugodne onome, koji vjeruje. Vjera je čin savjesti svakog pojedinca i nitko nema prava, da se tu miješa.

„A je li se smatrate pravoslavnim?“ pitao je dopisnik dalje. „Da, ali u crkvu rijetko idemo. I kod kuće se možemo moliti i molimo se. Mi imademo i ikona, a u crkvi i nije moguće da što naučiš, jer ne smiješ ništa pitati. Bolje je, da učiš doma.“ („Cerkovni Vjesnik“ 1911. br. 29. str. 909. 910.)

Dr. Šimrak.

Juridične bilješke.

Pontifikalna prava i nošnja naslovnih opata i prepošta. Dekretom Congr. Rituum od 14. decembra 1904. porekla je Congr. Rituum našim (i ugarskim) naslovnim opatima i prepoštima svako pravo na porabu pontifikalija¹. Dekretom iste Congr. Rituum od 11. marta 1908.² potvrđenim po Papi Piju X. dozvoljeno je jurve po vladaru imenovanim naslovnim opatima i prepoštima da mogu rabiti pontifikalija, ali samo unutar granica odregjenih za porabu pontifikalija po apostolskim proto-notarima „ad instar participantium“ paragrafima 47., 48. i 80. Motupropria Pija X. „Inter multiplices“ od 21. februara 1905.³ Glede naslovnih opata i prepošta, koje će vladar iza 11. marta 1908. imenovati, ustanovljeno je u istom dekretu od 11. marta 1908., da se imadu nakon imenovanja po vladaru i preporukom svoga Ordinarija obratiti na sv. Stolicu i od nje si ishoditi dozvolu porabe pontifikalija.

Iza breva, kojima je sv. Stolica imenovanim nedavno po vladaru nasl. opatima i prepoštima podijelila porabu pontifikalija, razabiremo, da su isti glede porabe pontifikalija vezani na

¹ Odštampan kod Klinda, Tractatus de abbatibus et praepositis titularibus. Strigonii 1911. p. 11. i u Glasniku bisk. bos. i sr. god. 1910. str. 4.

² Odštampan kod Klinda, I. c. p. 13.—14. i u Glasniku I. c. str. 5.

³ Odštampan u Archiv f. kath. Kirchenrecht, Bd. 85. S. 546. ff.

granice §§ 47., 48. i 80. Motnproprija Pija X. „*Inter multiplices*“ od 21. februara 1905., budući da se u brevima, što se granica porabe pontifikalija tiče, izrično upućuje na ustanove toga Motnproprija o porabi pontifikalija po apostolskim protonotarima „*ad instar participantium*“.

Glede nošnje (talara, kolara, pojasa, bireta, šešira i t. d.) nasl. opata i prepošta nema govora niti u Dekretu Congr. Rituum od 11. marta 1908., niti u brevima. Iz toga, što su nasl. opati i prepošti izjednačeni sa apost. protonotarima *ad instar participantium* u pogledu porabe pontifikalija, biti će opravdan zaključak, da su s istima izjednačeni i u pogledu nošnje. Taj zaključak potvrđuje slijedeće: Svakomu brevu, kojim se imenuje naslovni opat i prepošt, priklopljen je Naputak o tom, kako valja apostolskog protonotara *ad instar participantium* uvesti u čast. U Naputku govori se o odijelu, koje ap. protonotar *ad instar participantium* nositi imade, kad ga biskup u čast uvodi i odregjuje se, što mu se tom prigodom predati imade i uz koju formulu. Sv. Stolica, priklapajući svakom brevu o imenovanju nasl. opata i prepošta Naputak, kako se ima uvesti apost. protonotar *ad instar participantium*, nedvoumno odaje i upućuje, da se nasl. opati i prepošti imadu uvesti na isti način kao i apošt. protonotari *ad instar participantium* i da im je nošnja pri uvagjanju (a *ex paritate rationis* i inače) jednaka.

Naslovni dakle opati i prepošti izjednačeni su i glede porabe pontifikalija i giede nošnje s apošt. protonotarima *ad instar participantium*.

Pojedina prava naslovnih opata i prepošta u pogledu porabe pontifikalija razložena su u Th. Klinda, *Tractatus de abbatibus et praepositis titularibus*. Strigonii 1911. i u Glasniku bisk. bos. i sr. god. 1910, str. 3.—7. i 11.—15.

Haške konvencije o ženidbenom pravu i naši zakoni. Pod tim naslovom, a o predmetu u njem izraženom raspravlja dr. Mihajlo Lanović u Mjesečniku pravničkog društva ove godine br. 4. (God. XXXVIII. str. 429. sl.). Donosimo jezgru iz te zanimljive rasprave.

Na trećoj konferenciji o kodifikaciji međunarodnog privatnog prava, držanoj u Haagu g. 1900., vijećalo se o ženidbenom pravu, te su stvorena dva zaključka, i to: a) O izjedna-